

Utbildningsdepartementet

Remiss - Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet - skolans och socialtjänstens behov SOU 2024:87

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över SOU 2024:87. Region Jönköpings län ser vissa möjligheter med förslaget men även risker, dessa redogörs för nedan.

Synpunkter på förslaget

Bakgrund och syfte

Utredningen har genomförts inom ramen för Skolsäkerhetsutredningen och syftar till att förbättra möjligheterna för skolor och socialtjänsten att samverka och dela information i det brottsförebyggande arbetet. Fokus ligger på att identifiera hinder i nuvarande lagstiftning och föreslå förändringar som möjliggör ett mer effektivt uppgiftsutbyte mellan berörda aktörer.

Exempel är förslag på justeringar som möjliggör bättre informationsutbyte, tydligare mandat vid rapportering och samarbete mellan skola, socialtjänst och polis. Klargörande av sekretessregler för att undvika tolkningsproblem och osäkerhet hos personal. Skärpta krav på skolors arbete med brottsförebyggande åtgärder.

Föreslagna justeringar lagar och förordningar avser att bidra till:

- Förbättrad förmåga att identifiera och stödja unga i riskzon.
- Minskad administrativ osäkerhet kring vad som får delas mellan myndigheter.
- Skolan som skyddsfaktor får en ökad roll om myndigheter kan samverka mer (än vad som är möjligt idag)
- Risk för integritetsintrång hanteras genom tydliga avgränsningar i sekretessbestämmelserna.

Det finns dock några potentiella risker för skolans arbete när det gäller förslagen i SOU 2024:87 i förhållande till nuvarande lagstiftning. Här är några viktiga aspekter att beakta:

1. Balansen mellan sekretess och brottsförebyggande arbete

Nuvarande situation:

- Sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) innebär att skolpersonal har strikta begränsningar i vilka uppgifter de får dela med andra myndigheter, inklusive socialtjänsten och polisen.
- Huvudprincipen är att uppgifter om en elevs personliga förhållanden omfattas av sekretess, om det inte finns ett tydligt stöd i lagen för att dela dem.

Risk med förslaget:

- Om sekretessreglerna luckras upp för att möjliggöra ett ökat uppgiftsutbyte, kan skolpersonal känna osäkerhet kring när de måste dela information och när de får avstå.
- Det kan leda till att för mycket eller för lite information delas, vilket kan ha negativa konsekvenser för eleverna och skolans förtroenderelationer.

2. Risk för minskat förtroende mellan elever och skolan

Nuvarande situation:

- Skolor fungerar ofta som trygga miljöer där elever vågar söka stöd hos lärare, skolkuratorer och elevhälsa.
- Många elever delar känslig information med skolpersonal i tron att den inte förs vidare utan deras medgivande.

Risk med förslaget:

- Om elever upplever att skolan automatiskt vidarebefordrar information till socialtjänsten eller polisen, kan de bli mindre benägna att söka hjälp hos skolpersonal.
- Det kan minska skolans möjlighet att arbeta förebyggande eftersom elever kanske undviker att prata om problem av rädsla för konsekvenser.

3. Tydlighet i ansvarsfördelning mellan skola och socialtjänst

Nuvarande situation:

- Skolor har ett ansvar att agera vid misstanke om att en elev far illa (anmälningsskyldighet till socialtjänsten), men de har inte ansvar för brottsutredningar eller åtgärder utanför skolans pedagogiska uppdrag.

Risk med förslaget:

- Förslagen kan leda till oklara gränser mellan skolans och socialtjänstens roll. Skolor kan uppleva att de får en ökad skyldighet att agera som en "förlängd arm" för brottsbekämpning snarare än att fokusera på sitt utbildnings- och stöduppdrag.
- Det kan skapa en administrativ börda där skolpersonal måste hantera fler ärenden kopplade till uppgiftsutbyte och sekretessbedömningar.

4. Risk för integritetsintrång och rättssäkerhetsproblem

Nuvarande situation:

- Sekretesslagstiftningen är utformad för att skydda individens integritet, särskilt när det gäller unga elever.

Risk med förslaget:

- Ökat uppgiftsutbyte kan innebära att känsliga uppgifter om enskilda elever sprids till fler aktörer, vilket kan äventyra deras integritet och rättssäkerhet.
- Det kan också finnas risk för stigmatisering av vissa elever om uppgifter om deras personliga situation delas med exempelvis polisen.

Åtgärder som behöver ses över för att minimera risker:

- Interna rutiner och riktlinjer behöver anpassas om lagändringarna genomförs. Skolor bör ha tydliga handlingsplaner för informationsutbyte.
- Fortbildning för skolpersonal om sekretess och uppgiftsutbyte blir avgörande för att säkerställa rättssäkra bedömningar.
- Elevhälsan behöver särskilda riktlinjer för att bibehålla förtroendet hos eleverna och samtidigt följa nya regler.
- Säkerställ att elevens perspektiv tas med – hur påverkas elevens trygghet och rättigheter av förändringarna?

Det är viktigt att skola, socialtjänst och polis får stöd från aktuella myndigheter för framtagande av stöd och riktlinjer för ökat samarbete.

Slutsats

SOU 2024:87 föreslår förändringar som kan stärka det brottsförebyggande arbetet i skolan, men det innebär också utmaningar och risker. Elevhälsans arbete kan påverkas negativt om sekretessen luckras upp för mycket, och skolans anmälningsplikt kan förvandlas till en bredare informationsdelning, vilket kan vara problematiskt både juridiskt och etiskt. Utredningens förslag syftar till att underlätta informationsutbyte i brottsförebyggande syfte, men det krävs tydliga riktlinjer och stöd för skolpersonal så att det inte påverkar skolans grundläggande pedagogiska och trygghetsskapande uppdrag negativt. Skolor behöver säkerställa att elevernas förtroende för verksamheten inte minskar och att integritetsaspekter hanteras på ett rättssäkert sätt. Huvuddragen i utredningen syftar dock till att stärka möjligheterna till informationsutbyte och att bidra till att skolor och socialtjänsten kan agera tidigare och mer effektivt för att förebygga brott och stödja utsatta barn och ungdomar.

Kerstin Hammar (M)
Ordförande nämnd för arbetsmarknad,
Näringsliv och attraktivitet

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Kerstin Marianne Hammar

Date: 2025-04-03 09:01:30

BankID refno: 0195fa74-2a59-7cee-9da2-c61b83a17c50

Ordförande: Kerstin Hammar